

1976-11-29

11.1211- 962-76

Se sändlista

Ändring av föreskrifter för naturreservatet Malms-Kyllaj

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning: Malms-Kyllaj

Kommun: Gotland

Socken: Hellvi

Fastigheter: Malms 1:2, Vivlings 1:31 och 1:6

Lägesbeskrivning: Ek karta Cc 7700 Kyllaj

Gränser: Genom detta beslut sammanslås de angränsande reservaten Malms-Strandridaregården och Kyllaj

Topografisk karta: 7 J Fårösund S0

Total areal: 3,7 ha

Därav landareal: 3,7 ha

Markägare: Bungemuséet och Gotlands Kalkverk AB/EUROC

Grund för beslutet

Länets raukområden utgör för landet unika företeelser vilka genom mänsklig påverkan alltmer utsätts för störande förändringar. Områdena har stort naturvetenskapligt värde och är omtyckta utflyktsmål. Det är därför angeläget att med kompletterande och för de flesta områden likalydande föreskrifter skapa större respekt hos allmänheten för dessa områdens särart samt att underlätta övervakningen och efterlevnaden av utfärdade föreskrifter. Därigenom skall den pågående förslitningen hejdas och områdena bevaras för framtiden.

1976-11-29

11.1211-962-76

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än tillfälligt för jord- eller skogsbrukets eller för fiskets behov.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- anlägga väg, stig eller parkeringsplats
- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningsstavlör undantagna
- uppföra helt ny byggnad eller utföra till- eller påbyggnad

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jaktarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

1976-11-29

11.1211-962-76

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Föreskrifterna gällande allmänheten avser också markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukar eller övrigt fast berg
- göra upp eld i närheten av raukarna vilka därigenom kan svärtas eller skadas av upphetningen
- framföra motordrivet fordon
- parkera annat än på särskilt anvisad plats
- tälta eller uppställa husvagn
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

a) Syftet med vården och förvaltningen

Malms-Kyllaj är både av stort vetenskapligt intresse och ett område av stort värde för det rörliga friluftslivet. Syftet med vården och förvaltningen är att för framtiden bevara områdets karaktär.

b) Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade plan.

c) Utmärkning

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

d) Förvaltare

Reservatet skall i naturvårdshänseende vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna.

1976-11-29

11.1211-962-76

e) Samråd

Förvaltaren skall vid områdets vård och förvaltning iakttaga föreskrivet samråd med naturvårdsverket, länsstyrelsen, skötselrådet m fl.

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos regeringen.

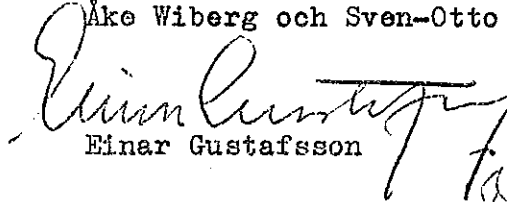
Besvärshandling skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

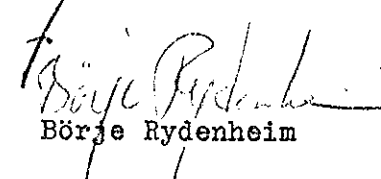
I besvärshandlingen skall anges länsstyrelsens beslut. Vidare bör anges vad som yrkas och de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, yrke, postadress och telefonnummer.

Insänds besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 STOCKHOLM.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden, 1:e byråinspektören Börje Rydenheim även länsrådet Ulf Thuresson, byrådirektören Per Hansson, länsassessorn Nils Strehlenert, t f länsarkitekten Peter Ringborg och överlantmätaren S E Westerlund deltagit. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Yngve Ahlsten, Sture Eklund, G A Gradelius, Hjalmar Heidenberg, Henning Jakobson, Bengt Juhlin, Gottfrid Larsson, Gillis Waldenström, Åke Wiberg och Sven-Otto Österdahl.

Einar Gustafsson

Börje Rydenheim

LÄNSSTYRELSEN

GOTLANDS LÄN

PLANERINGSÄVDELNINGEN

SÄNDELISTA

1976-11-29

11.1211-962-76

Bungemuséet, 620 35 FÅRÖSUND

Gotlands kalkverk AB/EUROOC, Stormgatan 14, 211 20 MALMÖ

Statens naturvårdsverk, Fack, 171 20 SOLNA 1

Statens planverk, Box 22027, 104 22 STOCKHOLM 22

Gotlands kommun, Box 6, 621 01 VISBY

Vägförvaltningen i Gotl län, Box 266, 621 02 VISBY

Skogsvårdsstyrelsen i Gotl län, Box 434, 621 04 VISBY

Lantbruksnämnden i Gotl län, Österväg 17, 621 00 VISBY

Distriktslantmätaren, Artillerigatan 2 B, 621 00 VISBY

Gotlands naturvårdsförening, c/o Mats Nilsson, Strand-
ridarevägen 1 A, 620 30 SLITE

Gotlands kraftverk, Storgatan 95, 620 30 SLITE

Televerket, Bredgatan 4, 621 00 VISBY

Chefen för kustbevakningen, Box 59, 620 30 SLITE, 4 ex

Militärkommandostaben, sekt 8, Fack, 621 01 VISBY

Militärkommandostaben, UTB, Fack, 621 01 VISBY

Postadress
621 01 VISBY 1

Gatuadress
Strandgatan 1

Telefon
0498/152 00

Postgiro
3 51 71 - 8

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET
MALMS-KYLLAJ

1 Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets
skötsel jämte föreskrifter

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Avsatt som naturminne 1931-09-22. Omfört till naturreservat enligt 1964 års naturvårdslag. Sammanslagning av två reservat och revidering av fridlysningsföreskrifterna enligt länsstyrelsens beslut 1976-11-29.

Areal: 3,7 ha

Kommun: Gotland

Läge: Hellvi socken, 400 meter norr om Kyllajs lotsplats.

Topografiska kartbladet 7J Fårösund SO.

Ägare: Bungemuséet och Gotlands Kalkverk AB/EUROC.

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län i samråd med markägarna.

Syfte med avsättningen: Skydd för raukarna och berggrunden.

1.1.2 Naturförhållanden

Reservatets östra del utgörs av en svag sluttning mot havet och upptar större delen av den inhägnade tomt som omger Strandridaregårdens muséum. Inom denna del återfinns de flesta och de största raukarna insprängda bland byggnader och syrébuskage. Sammanlagt finns det 13 större raukar, av vilka de högsta når en höjd av ca 5 meter. I södra gränsen står en raukport med ca 1 meters diameter (bil 4).

Markvegetationen domineras av gräs. Sluttningen ovanför Strandridaregården utgörs av en torräng, helt dominerad av

luddlosta. Blåeld växer spridd över hela området. Inslaget av odlade och främmande växter är påfallande, förmodligen till följd av gångna tiders skeppsfart till Kyllaj. Syrén förekommer rikligt och bildar stora buskage. I nordöstra delen finns flera körsbärsträd. Bland övriga odlade arter märks krusbär och liguster och som exempel på främmande arter kan nämnas ryssgubbe och sydsmörblomma. Murgröna växer uppe på den stora rauken mitt för huvudbyggnadens södra hörn.

Reservatets västra del utgörs av en strandgrusklädd kalkstensplatå ovanför klintkrönet. Den innefattar endast fem mindre raukar. I västra hörnet växer ett mindre granbestånd med enstaka enbuskar. Övriga delen av området är kal, med undantag av någon enstaka gran och några oxlar.

Reservatets södra del utgörs av en raukförande östsluttning mot vägen och havet. Endast i sydligaste delen finns en utbildad klint. Nedanför denna ligger en gammal kalkugn samt kalkstenshögar.

Denna södra del inrymmer ett 30-tal större raukar, jämnt fördelade utefter hela sluttningen. Den högsta rauken når drygt 6 meter.

Marken är delvis täckt av klappersten. Vegetationen utgöres av lågväxande träd och buskar t ex oxel, rönnoxel, rönn, mindre enar samt i fuktigare stråk rikligt uppslag av slån och nypon. Uppe på sluttningens krön växer några granar och vid vägen i norra delen en ask och en apel. Ett stort syrénbuskage samt liguster har från Strandridaregården norrifrån trängt in.

Två gångstigar leder genom denna del i nord-sydlig riktning. Vid den övre av dessa finns en källa med trälock, som kallas "Linnés brunn", eftersom den store naturforskaren och

hans följe påstås ha släckt törsten där vid sitt besök i området år 1741.

Inom området finns geologiska referenslokaler för en del av Slite-seriens kalkstenar.

1.1.3 Historik (Efter Th Erlandsson, Gotländska kulturbilder)

Strandridaregården på Kyllaj

Benämningen "Strandridaregården" är på visst sätt missvisande, ty det är inte som strandridareboställe gården har inköpts och restaurerats, utan därför att den var den sista som kunde visa hur en av de fordom så förmögna gotländska kalkbrukspatronerna på 1600-, 1700- och 1800-talen levde och bodde.

Sedan gården i flera år stått obebodd och förfallit inköptes den på 30-talet av fil dr John Nihlén som började reparera boningshuset. Han skänkte den emellertid ganska snart till Bunge Muséum, som med hjälp av Riksantikvarieämbetet fortsatte restaureringen.

Efter 8 års restaureringsarbete invigdes gården den 1 juli 1945 av landshövding Erik Nylander till muséum.

Boningshuset är uppfört på 1720-talet av karolinen, strandridaren, kalkpatronen m m Johan Ahlbom. Det är byggt av vanlig kalksten under ett högt tegeltak. Byggnaden har en längd av 24 meter och en bredd av 11 meter. Gavelröstena är av korsvirke. Källarvåningen, där det enligt folktron ständigt spökar, är uppförd av medelstora, vanliga kullerstenar, utan att vara förenade och fasthållna med murbruk.

Linné besökte Kyllaj på sin resa 1741 och nedkastade då i hast en skiss över raukfältet inne på tomten samt söder därom. Hans anteckningar finns citerade i SNV:s broschyr "Raukarna".

1.1.4 Kommunikationer

Reservatet ligger vid länsväg 677 till Kyllaj.

1.1.5 Serviceanordningar

Parkeringsplats

Sopkärl

Informationsskylt

1.1.6 Föreskrifter

Se beslut t o m C (jfr bilaga 5).

2 Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Reservatet som helhet har impedimentartad mark med dålig återväxt. Insatser i vegetationsvårdande syfte bör följdaktligen vara återhållsamma. Det skall dock vara en målsättning att hålla reservatets södra och framförallt högre liggande delar öppna för att dels framhäva raukarna och dels bibehålla de vida utblickarna över havet.

Kring husen inom det inhägnade området skall buskagen och framförallt syrénerna bibehållas. Syrénbuskagen utanför det inhägnade området skall, om de skymmer raukarna, utglesas i grupper. Döda träd och buskar skall avlägsnas.

I den mest kända raukprofilen, känd bl a genom Linnés teckning, har en tydlig spricka uppstått i de övre delarna och risk för ras föreligger. Med hänsyn till raukens värde och ev olycksfallsrisk skall i detta fall åtgärder vidtas för att hindra ras. Utredning om lämpliga åtgärder skall göras.

2.2 Åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Tillsyn

Under sommarsäsongen skall tillsyn utövas av ambulerande

tillsynsman, om möjligt en gång per vecka. Eventuella möjligheter att samordna tillsynen med strandridaregården skall tillvaratas.

Tillsynsmannen skall övervaka att gällande reservatsföreskrifter respekteras. Eventuell skadegörelse på raukarna skall omedelbart rapporteras till förvaltaren som i varje enskilt fall, i samråd med länsstyrelsen och naturvårdsverket, beslutar om vilka åtgärder som skall vidtas. Tillsynsmannen skall dessutom kontrollera att renhållningsentreprenören utför sina åligganden samt vid behov utföra smärre reparationer på befintliga anläggningar. Lättare städning av området ingår också i tillsynsmannens uppgifter.

2.2.2 Renhållning

Tömning av sopbehållare skall ske en gång per vecka under tiden juni - augusti. Under övrig del av året skall sophämtningen anpassas till konstaterat behov och till de kommunala sophämningsrutinerna.

2.2.5 Disposition och skötsel av byggnader

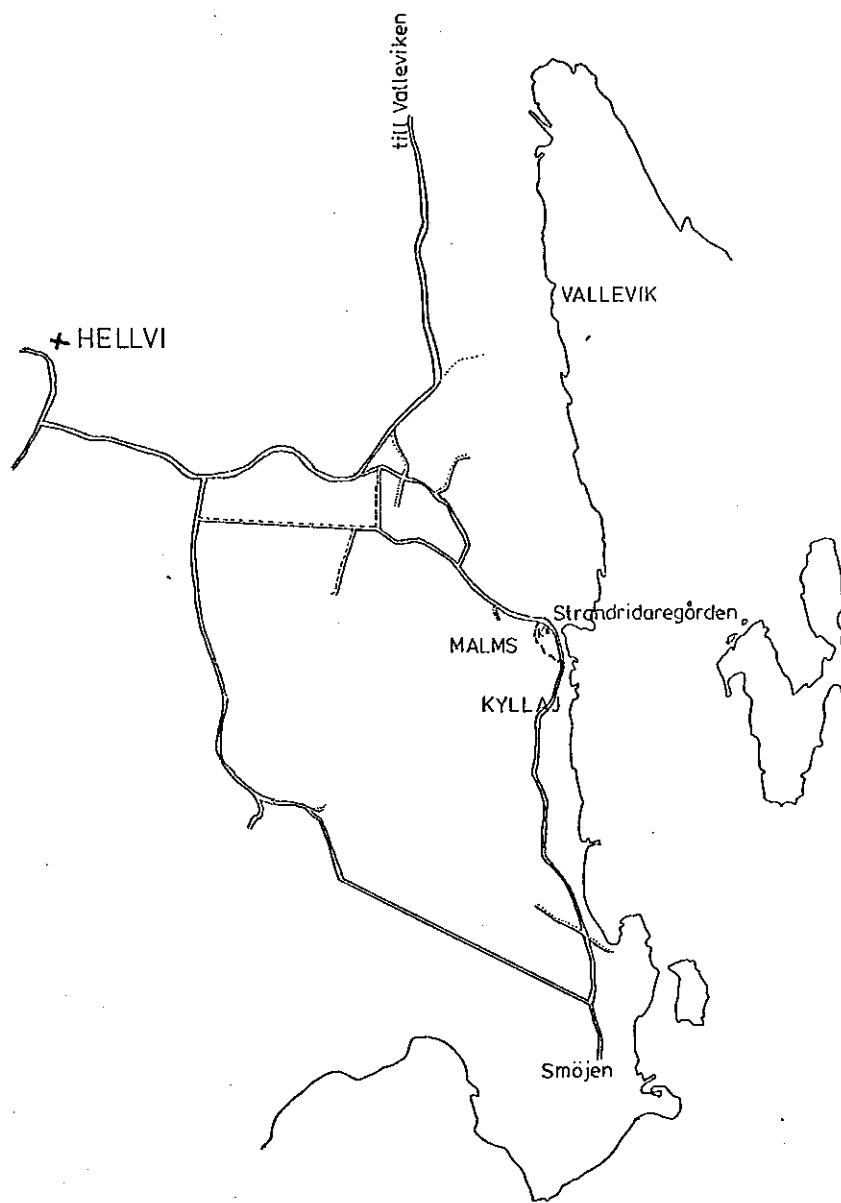
Byggnaderna i reservatets norra del disponeras och sköts av markägaren Bungemuséet.

3 Anordningar för rekreation och friluftsliv

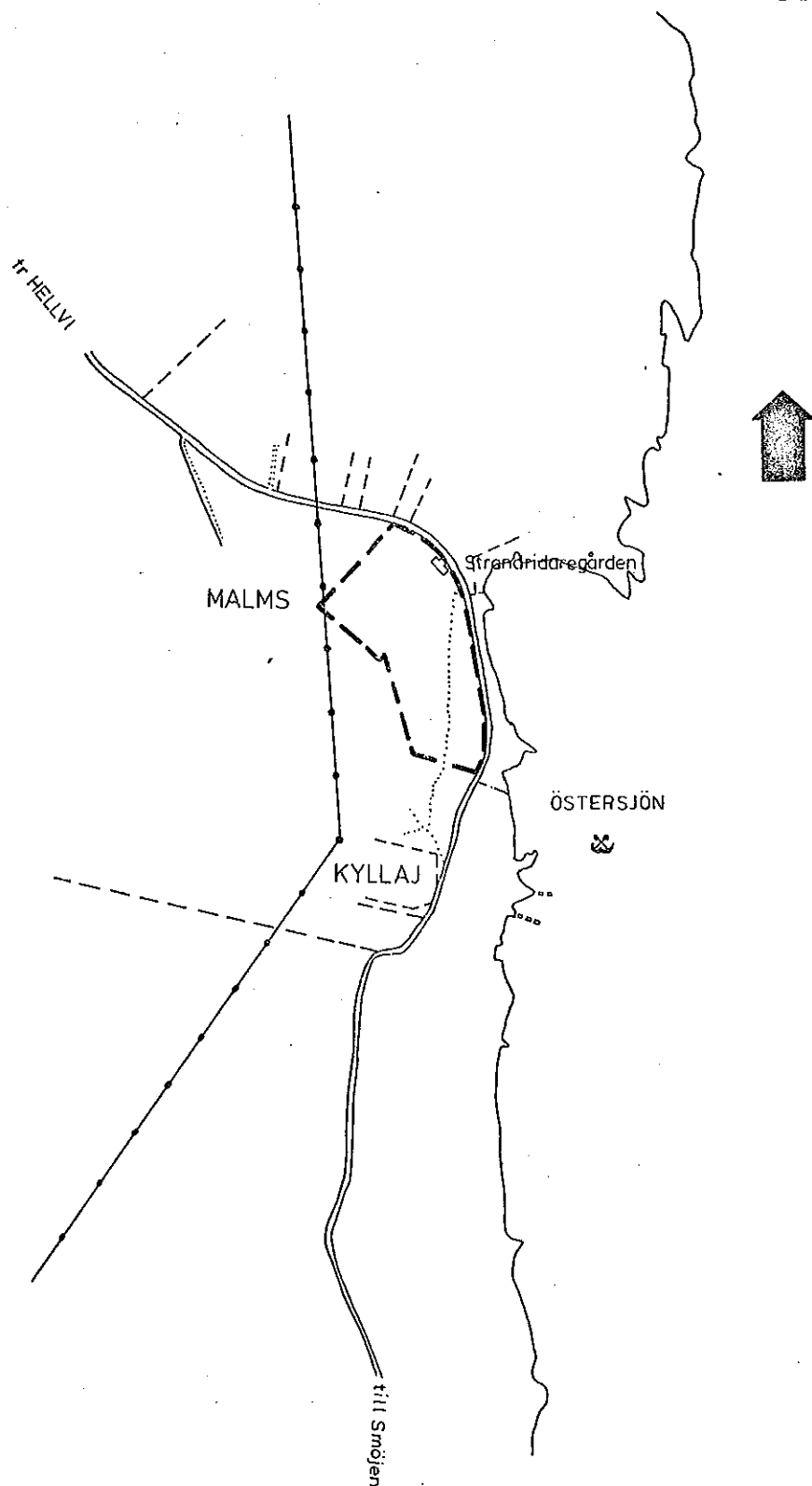
3.1 Friluftsanordningar

Informationsskyltar finns uppsatta i anslutning till museianläggningens ingång och vid stigen genom reservatets södra gräns.

Sopkärl finns i anslutning till den parkeringsplats som anlagts av fastighetsägaren.

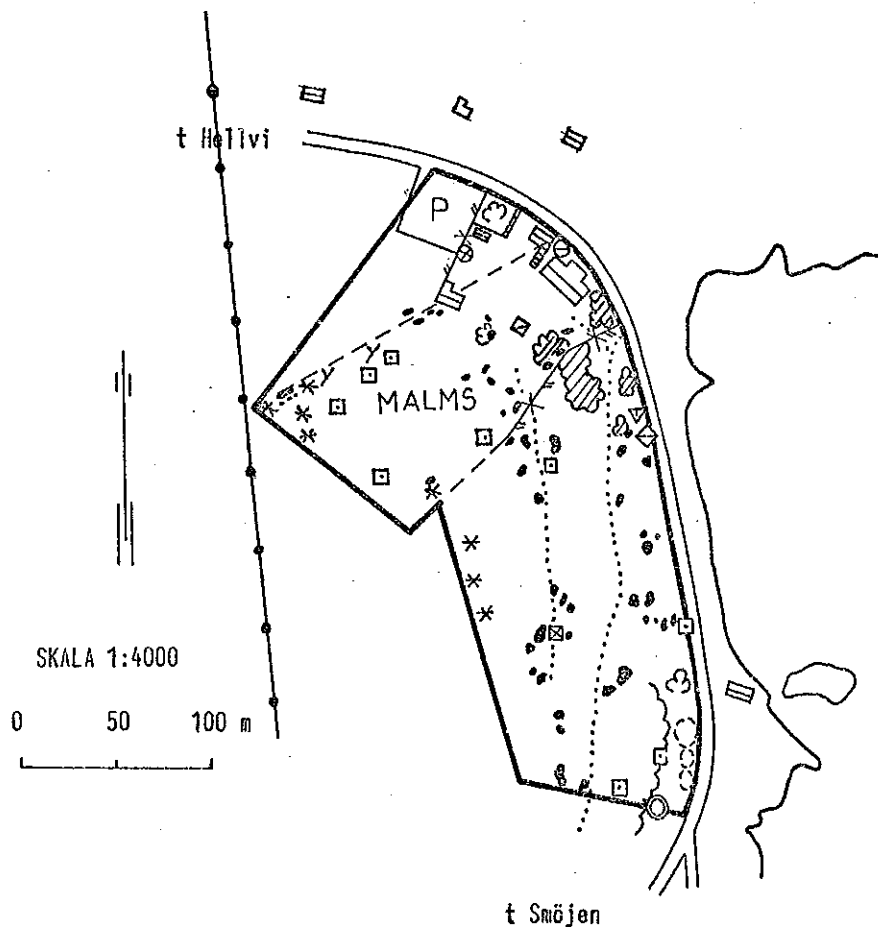

NATURRESERVATET MALMS-KYLLOJ
Översiktskarta skala 1:50000

NATURRESERVATET MALMS - KYLLAJ
Översiktskarta skala 1:10000

NATURRESERVATET MALMS-KYLLAJ
 DETALJKARTA

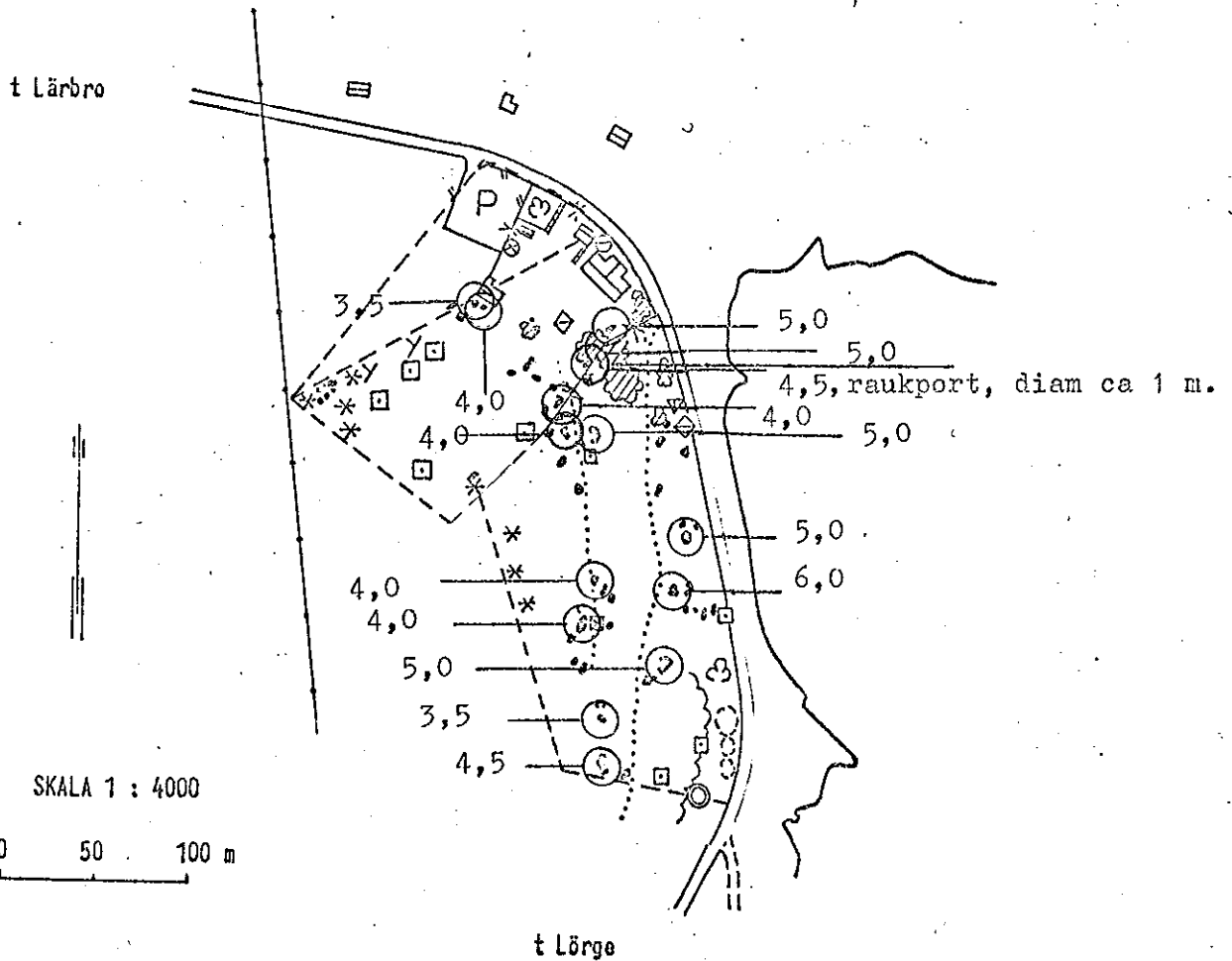

	RESERVATGRÄNS		
	FASTIGHETSGRÄNS		
	STÄNGSEL		
	GRIND		
	BILVÄG		
	GÅNGSTIG		
	KLINT		
	RAUK		
	BYGGNAD		gran
	KALKUGN		oxel
	KALKSTENSHÖG		apel
	PARKERING		ask
	UPPLYSNINGSSKYLT		lövbuskage
	LIMMES KÄLLA		syrén

NATURRESERVATET MALMS - KYLLAJ

DETALJKARTA

Höjdangivelser för de största raukarna, meter.

SKALA 1 : 4000

0 50 100 m

-----	RESERVATGRÄNS	✖	gran
-----	FASTIGHETSGRÄNS	Y	en
==	STÄNGSEL	□	oxel
—X—	GRIND	◇	ask
====	ALLMÄN VÄG	☁	lövbusk
—•—•—	LUFTLEDNING	☁	syrón
==	MUR	⊖	körbär
⊐	PARKERING		
⊐	BYGGNAD		
⊐	RAUK		
⊗	UPPLYSNINGSSKYLT		

BESLUT

1976- 11-29

11.1211- 962-76

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämna, dränora, utfylla eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än tillfälligt för jord- eller skogsbrukets eller för fiskets behov.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- anlägga väg, stig eller parkeringsplats
- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningstavlor undantagna
- uppföra helt ny byggnad eller utföra till- eller påbyggnad

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jaktarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Föreskrifterna gällande allmänheten avser också markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försväras.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukar eller övrigt fast berg
- göra upp eld i närheten av raukarna vilka därigenom kan svärtas eller skadas av upphettningen
- framföra motordrivet fordon
- parkera annat än på särskilt anvisad plats
- tälta eller uppställa husvagn
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

GOTLANDS LÄNS ALLMÄNNA KUNGÖRELSER

LANDSKANSLIET.

SERIEN A. N:R 144—145. 1931.

Nr 144. Fridlysning av naturminnesmärken. (Uppläses i Hellvi, Rute, Färö och Västerhejde församlingars kyrkor.)

På därom av Kungl. Vetenskapsakademien gjorda framställningar har Konungens befälningshavande genom beslut den 22 september 1931 aktat skäligt med stöd av 6 § i lagen angående naturminnesmärkens fredande den 25 juni 1909 förklara nedannämnda raukar och rauk-områden såsom fridlysta naturminnesmärken, nämligen:

1. De raukar, som finnas å en förvaltaren S. J. Lilja och tullvakten K. Kahlström tillhörig tomt under Malms och Viflings gårdar i Hellvi socken.

2. Följande Aktiebolaget Gotlands Kalkverk tillhöriga:

a) ett område, omfattande större delen av S:t Olofsholm i Hellvi socken;

b) hela Ytterholmen i samma socken;

c) ett väster om landsvägen norrut från Kyllej i samma socken beläget, i söder 50 och längst i norr 75 meter brett område, som utmed vägen mäter en längd av 250 meter och i norr når fram till gränsen för bolagets område;

d) ett område väster om Hideviken inom litt. A. b. III under Stengrinda i samma socken, i norr, söder och öster begränsat av klintar;

e) ett område omfattande norra delen av Lörjeudd i samma socken;

f) den västra rauk- och klintförande delen av höjden Husken (eller Hursken, alias Hurske) i Rute socken jämte remsan fram till västra Juviken; och

g) ett 200 meter långt och i medeltal 75 meter brett stråk sydväst om Långhammarshammar i Färö socken; samt

3. Ett vetenskapsakademien tillhörigt område under Nygårds i Västerhejde socken.

Fridlysningen innefattar förbud mot skadegörelse å raukarna eller berggrunden i allmänhet samt beträffande de under 2. a. b. d. och e. omnämnda i Hellvi socken belägna områdena även förbud mot äggplockning och annan skadegörelse å djurlivet.

Erforderliga tavlor med inskriptioner för områdenas eller raukarnas utmärkande hava blivit uppsatta.

Overträdelse av ovan stadgade förbud straffas enligt 14 § förberörda lag med böter från och med 5 till och med 1,000 kronor.

Vederbörande pastorsämbeten anmodas att hit insända bevis om kungörelsens uppläsande.